

وضعیت صنعت فلز روی در قزاقستان

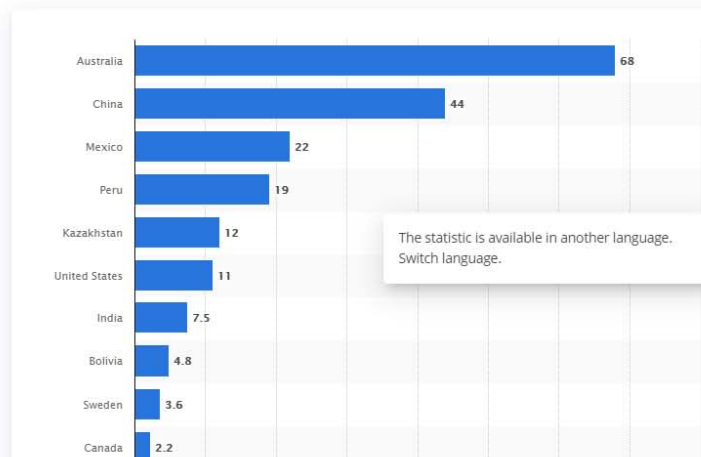
قزاقستان سرشار از منابع معدنی مانند مس، زغال سنگ، طلا، روی، ولفرام و سنگ آهن است. صنعت معدن یکی از بخشهای در حال رشد و رقابتی اقتصاد این کشور است. قزاقستان از نظر مقدار تولید مواد معدنی دومین کشور بزرگ در بین کشورهای مستقل مشترک المنافع است. این کشور یکی از تولید کنندگان برتر روی، سرب و نقره است. از زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، قزاقستان به عنوان پیشروترین تامین کننده اورانیوم، نفت و فلزات غیر آهنی در جهان شناخته شده است. نفت و گاز تقریباً ۷۰٪ از ارزش صادرات را تشکیل می دهند. قزاقستان همچنین با افزایش تولید در سالهای اخیر، به ویژه در طلا و نقره، در بخش تولیدات فلزات گرانبها در حال رشد است.

صادرات این کشور، در حوزه مواد معدنی از جمله اورانیوم، مس، کروم، سرب و روی حدود ۲۷ درصد GDP قزاقستان را شامل می شود. این بخش در سالهای اخیر نیز رشد قابل توجهی نموده است و سرمایه گذاری های زیادی به خود جذب کرده است. صنعت معدن رتبه دوم جذب سرمایه را داراست و حوزه ی مهم و رو به پیشرفت در صنعت قزاقستان به حساب می آید. به طور خاص، علاوه بر وضعیت مساعد قزاقستان در اکثر منابع معدنی از جمله اورانیوم، مس، طلا و سرب که بدان اشاره شد، روی نیز در سالهای اخیر توانسته نقش مهمی در سبب صادراتی این کشور برای خود باز کند. تقریباً تمام تولید سرب و روی قزاقستان (بیش از ۹۰ درصد) صادر می شود که همین امر قزاقستان را در ردیف کشورهای صادر کننده سرب و روی جهان قرار داده است. مصرف کنندگان اصلی روی قزاقستان چین با ۳۳٫۳ درصد از حجم تولید، ترکیه با ۳۰٫۸ درصد از حجم تولید شده و هلند با ۱۵٫۳ درصد از حجم تولید شده هستند. روسیه و اوکراین ۱۱٫۳ درصد روی تولید شده در قزاقستان را خریداری می کنند.

قزاقستان حدود ۹/۵ درصد منابع روی دنیا را دارد و تقریباً جزء ده تولید کننده اصلی این ماده معدنی در دنیا می باشد. در برخی از منابع حتی میزان ذخایر آن تا ۱۳ درصد کل منابع روی دنیا ذکر شده است. (کل منابع ثابت شده روی در دنیا ۱/۹ میلیارد تن می باشد) رتبه بندی کشورها به لحاظ دارا بودن ذخایر روی به شرح نمودار ذیل می باشد.

Global zinc reserves as of 2019, by country

(in million metric tons)

رتبه کشورها در حوزه تولید روی در سال ۲۰۱۹ به شرح جدول ذیل می باشد. قزاقستان در این سال با تولید بیش از ۲۹۰ هزار (معادل ۵۰۵ میلیون دلار) در جایگاه دهم تولید روی در دنیا قرار بگیرد.

Rank	Country/Region	Zinc production (tonnes)
—	World total	13,000,000
—	Other countries	1,900,000
1	<u>China</u>	4,300,000
2	<u>Peru</u>	1,400,000
3	<u>Australia</u>	1,300,000
4	<u>India</u>	800,000
5	<u>United States</u>	780,000
6	<u>Mexico</u>	690,000
7	<u>Bolivia</u>	460,000
8	<u>Russia</u>	300,000
9	<u>Canada</u>	300,000
10	<u>Kazakhstan</u>	290,000

در نقشه پراکندگی جغرافیایی منابع روی در قزاقستان، استان قزاقستان شرقی یکی از استان های مهم در زمینه این ماده معدنی است. این منطقه را با توجه به وجود معادن روی، مس و نیکل می توان غنی ترین منطقه به لحاظ فلزات غیر آهنی نامید. این استان با تولید سالانه ۳۲۵۴۰۰ تن رهبر تولید روی است. گفته می شود تا ۱۷ الی ۲۰ سال آینده معادن این منطقه قابلیت بهره برداری را دارند.

از چهار معدن کشف شده در این منطقه دو معدن Maleevskoye و Chekmar به ترتیب دارای یک و دو میلیون تن روی هستند. در استان های کارگاندا و قیزیل اوردا منطقه شایرم و شالیکا نیز به ترتیب با ۶ و ۵ میلیون تن ذخیره روی در حال توسعه می باشند.

نام استان	نام و محل معدن	میزان ذخایر تخمین زده شده
قزاقستان شرقی	1- Maleevskoye 2- Chekmar	۱ میلیون تن روی ۲ میلیون تن روی
کارگاندا	Zhairem	۶ میلیون تن ذخیره
قیزیل اوردا	شالیکا	۵ میلیون تن ذخیره

نقشه پراکندگی جغرافیای معادن در قزاقستان

شایان ذکر است تولید روی در دهه ۱۹۸۰ به اوج خود رسیده ، اما در سال های اخیر میزان تولید روی این

کشور حدود ۷۵ درصد کاهش یافته است. که البته این نسبت مربوط به دوران قبل از استقلال می باشد و در دوره ی فعلی رشد صنعت روی در قزاقستان نسبت به سایر صنایع معدنی بیشتر می باشد. عمده ترین تولید کننده های روی در قزاقستان شرکت زیر می باشند.

۱-کازینک (Kazzinc): یک تولید کننده عمده روی در کشور است. این شرکت ، در منطقه قزاقستان شرقی واقع شده است. اکثر سهام این شرکت متعلق به شرکت گلنکور سوئیس (Glencore International AG) می باشد. این شرکت همچنین مقادیر قابل توجهی مس ، فلزات گرانبها و سرب تولید می کند. کازینک خود را به عنوان یکی از پنج تولیدکننده روی با کمترین هزینه در جهان معرفی می کند.

کازینک بیشتر شرکتهای استخراج معدن سرب و روی و متالورژی کشور را اداره می کند. این شرکت همچنین در زمینه تولید مس و فلزات گرانبها فعال است. این شرکت در حال حاضر این شرکت ۲۲۰۰۰ هزار نفر پرسنل دارد که در بخشهای مختلف مشغول به کار هستند. شرکت مزبور در سال ۱۹۹۷ از طریق ادغام سه شرکت اصلی فلزات غیر آهنی قزاقستان - مجتمع چند فلزی Leninogorsk (اکنون Ridder) ، مجتمع سرب و روی Ust-Kamenogorsk و مجتمع سربی Zyrianovsk تاسیس شد. سهام این شرکت توسط دولت به بخش خصوصی فروخته شد. استراتژی توسعه این شرکت در واقع پیوستن به صفوف تولید کنندگان پیشگام سرب و روی در جهان می باشد.

2- ShalkiyaZinc LTD JSC: یک شرکت معدنی با حق اکتشاف و تولید است، این شرکت قرارداد حق حق استخراج سنگ معدن از معدن شالکیا در منطقه قیزیل اوردا قزاقستان را داراست.

معدن شالکیا (روی و سرب) در ۱۷ کیلومتری شمال شرقی شهر در منطقه قیزیل اوردا در جنوب جمهوری قزاقستان واقع شده است. براساس تحقیقات صورت گرفته کل ذخایر روی شالکیا (نوامبر ۲۰۰۶) ، بیش از ۳۰٪ از کل ذخایر جمهوری قزاقستان را تشکیل می دهد و پنجمین ذخیره بزرگ روی در دنیا را دارد و چیزی حدود شش و نیم میلیون تن ذخیره ثابت شده دارد..

نزدیکترین شهرک به آن، که نام شالکیا نیز دارد، در ۴ کیلومتری جنوب معدن واقع شده و در زمان اتحاد جماهیر شوروی برای تأمین مسکن خانواده معدن کاران ساخته شده است. در حال حاضر ، جمعیت روستا حدود ۵ هزار نفر است. معدن شالکیا به یک راه آهن دسترسی دارد که به ایستگاه راه آهن ژاناکرگان (Zhanakorgan) متصل است، در واقع بزرگراه اصلی بین قیزیل اوردا و ترکستان. ایستگاه راه آهن یانی-کرگان بخشی از سیستم اصلی راه آهن است که با سایر مناطق قزاقستان و همچنین ازبکستان ، روسیه و چین متصل است.

3- کازماینرال (KAZ Minerals): این شرکت و شرکت کازینک دو تولید کننده اصلی روی در قزاقستان هستند. نام قبلی این شرکت Kazakhmys می باشد. تمرکز اصلی این شرکت بر تولید مس می باشد. اما، مقادیر قابل توجهی روی، نقره و طلا را به عنوان محصولات جانبی تولید می کند. به عنوان نمونه در سال ۲۰۱۴ به مقدار ۱۲۱ هزار کیلو گرم کنسانتره روی تولید کرده است. که این مقدار در سال های اخیر بیشتر شده است.

4- نوا زینک (Nova-Zinc): یکی از زیر مجموعه کارخانه تولید روی روسیه به نام Chelyabinsk است که در منطقه کاراگاندا روی تولید می کند.

- آمار صادرات روی در قزاقستان مربوط به سال ۲۰۱۹ و هشت ماهه اول ۲۰۲۰

کد کالا	عنوان کالا -- کشور	واحد اندازه گیری	سال ۲۰۱۸				سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ به درصد			
			از ژانویه تا دسامبر		از جمله در ماه دسامبر		از ژانویه تا دسامبر			
			مقدار	هزار دلار آمریکا	مقدار	هزار دلار آمریکا	مقدار	هزار دلار	از لحاظ مقدار	از لحاظ ارزش به دلار
7901	روی کار نشده	هزار تن	199.8	504,544.6	3.9	10,076.6	102.2	304,139.5	195.5	165.9
	کشورهای CIS		58.1	157,690.5	3.9	10,076.6	23.6	65,449.0	2.5p.	2.4p.
	بلاروس		1.5	3,946.9	0.2	389.1	-	-	-	-
	روسیه		49.6	135,213.6	3.8	9,687.4	5.7	17,535.2	8.6p.	7.7p.
	اوکراین		7.0	18,530.0	-	-	17.9	47,913.8	39.3	38.7
	سایر کشورهای جهان		141.6	346,854.1	-	-	78.6	238,690.6	180.3	145.3
	افغانستان		-	-	-	-	0.0	15.4	-	-
	ویتنام		-	-	-	-	4.8	15,051.4	-	-
	چین		141.6	346,854.1	-	-	56.3	166,944.1	2.5p.	2.1p.
	ترکیه		-	-	-	-	17.4	56,679.7	-	-

کد کالا	عنوان کالا -- کشور	واحد اندازه گیری	سال ۲۰۲۰		سال ۲۰۱۹		سال ۲۰۲۰ نسبت به سال ۲۰۱۹ به درصد	
			از ژانویه تا آگوست	از جمله در ماه آگوست	از ژانویه تا آگوست	از ژانویه تا آگوست		

			مقدار	هزار دلار آمریکا	مقدار	هزار دلار آمریکا	مقدار	هزار دلار	از لحاظ مقدار	از لحاظ ارزش به دلار
7901	روی کار نشده	هزر تن	200.0	404,167.1	34.8	68,048.4	208.6	525,363.3	95.9	76.9
	کشورهای CIS		27.6	58,952.1	4.5	9,996.2	44.8	124,161.5	61.6	47.5
	بلاروس		1.4	2,918.8	0.2	438.5	0.9	2,470.9	153.1	118.1
	روسیه		20.6	45,046.3	3.4	7,701.9	36.1	101,145.9	57.0	44.5
	اوکراین		5.7	10,987.0	0.9	1,855.8	7.9	20,544.7	72.3	53.5
	سایر کشورهای جهان		172.4	345,215.0	30.3	58,052.2	163.8	401,201.8	105.3	86.0
	چین		148.2	299,131.6	30.3	58,052.2	163.8	401,201.8	90.5	74.6
	ترکیه		24.2	46,083.4	-	-	-	-	-	-